

Handläggare
Katja Hatschek
Telefon: 08-50833607**Till**
Utbildningsnämnden
2026-02-19

Skolornas arbete mot aktivklubbar och högerextrem rekrytering

Svar på skrivelse från Jan Jönsson med flera (L)

Förvaltningens förslag till beslut

Utbildningsnämnden godkänner utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Sammanfattning

Utbildningsförvaltningen har mottagit en skrivelse från Jan Jönsson med flera (L) med frågor om skolornas arbete mot aktivklubbar och högerextrem rekrytering.

Utbildningsförvaltningen arbetar aktivt mot hat och våld i stadens skolor och instämmer i att arbetet kräver samordning, kunskap och tydliga rutiner. För att stödja skolorna tillhandahåller förvaltningen information och vägledning till skolorna kring symboler, uttryck och rekryteringsmetoder som används i högerextrema miljöer. Kommunfullmäktige har beslutat om riktlinjer och ett demokrativillkor som alltid måste vara uppfyllt när skolan hyr ut lokaler. Uthyrningar av skolans lokaler ska i möjligaste mån ske via idrottsförvaltningens bokningssystem för att därigenom säkerställa att de inte nyttjas av extrema miljöer.

Förvaltningen har också strukturer för att ge stöd till rektorer och elevhälsoteam som känner oro för elever med risk för att radikaliserar eller redan har radikaliserats in i en högerextrem miljö. Under 2025 har förvaltningen erbjudit skolorna kompetenshöjande insatser för att hjälpa dem att identifiera riskbeteenden. Flera skolor arbetar även med lektionsprogrammet *Mentorer i våldsprevention* (MVP).

Utbildningsförvaltningen föreslår att utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Bakgrund/Ärendet

Utbildningsförvaltningen har mottagit en skrivelse från Jan Jönsson med flera (L) med frågor om skolornas arbete mot aktivklubbar och högerextrem rekrytering.

Det framgår av skrivelsen att aktivklubbar och högerextrema miljöer har blivit mer synliga i Stockholmsområdet, att rekryteringen ofta riktas mot tonårspojkar och att den sker i miljöer där vuxna inte har full insyn. Vidare framgår av skrivelsen att det krävs samordning, kunskap och tydliga rutiner för att stå emot att skolan blir en arena och rekryteringskälla för radikalhögern.

Skrivelsen innehåller följande frågor till utbildningsförvaltningen:

- Har skolorna tillgång till vägledning kring symboler, uttryck och rekryteringsmetoder som används i dessa miljöer?
- Hur används skolornas lokaler – och säkerställs att de inte nyttjas av extrema miljöer?
- Vilka signaler eller tendenser har rektorer, elevhälsoteam eller lärare rapporterat om när det gäller aktivklubbar och liknande miljöer?
- På vilket sätt arbetar förvaltningen för att säkerställa att personalen har tillräcklig kunskap för att identifiera riskbeteenden?

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom grundskoleavdelningen i samverkan med gymnasieavdelningen.

Ärendet kommer att behandlas i samverkan med de fackliga organisationerna den 10 februari 2026. Funktionshinderrådet kommer att få möjlighet att behandla ärendet vid sammanträdet den 11 februari 2026.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Utbildningsförvaltningen arbetar aktivt mot hat och våld i stadens skolor och instämmer i att arbetet kräver samordning, kunskap och tydliga rutiner.

Vägledning kring symboler, uttryck och rekryteringsmetoder
Via stadens intranät har skolorna tillgång till information om hur de kan motverka kriminalitet hos barn och unga. Där finns även en sammanställning av symboler som används inom olika våldsbejakande extremistiska miljöer.

När skolorna incidentrapporterar klotter och symboler får de stöd och vägledning från förvaltningen som också har kontakt med

Centrum mot våldsbejakande extremism (CVE). På *Expo:s* webbplats finns även ett levande symbollexikon som staden och skolorna kan använda.

För att staden ska ha aktuell information har bland annat CVE och *Redex* (Reducera extremism – ett samarbete mellan Polisen och Säpo) medverkat i stadens olika nätverk för samordnare mot våldsbejakande extremism och rapporterat om utvecklingen av aktivklubb och högerextrem rekrytering.

Skolans lokaler

Kommunfullmäktige har beslutat om riktlinjer och ett demokrativillkor som alltid måste vara uppfyllt när skolan hyr ut lokaler.¹

Uthyrningar av skolans lokaler till föreningar ska i möjligaste mån ske via idrottsförvaltningens bokningssystem. Idrottsförvaltningen följer upp uthyrningar med kontroller. De har även en nära samverkan med polis vid händelse eller indikation om aktiviteter kopplade till våldsbejakande extremism.

Signaler från skolorna

Skolorna har rapporterat om klotter, klistermärken och annan skadegörelse med budskap från aktivklubbar och liknande miljöer. De har också rapporterat om oro för rekryterade elever. Förvaltningen har strukturer för att ge stöd till rektorer och elevhälsoteam som känner oro för elever med risk för att radikaliseras eller redan har radikaliserats in i en högerextrem miljö.

På webbsidan *Pedagog Stockholm* finns en uppdaterad vägledning om hur skolan kan förebygga kriminalitet hos barn och unga. Där finns exempelvis tecken att vara uppmärksam på, information om vilket stöd skolorna kan få i arbetet och hur de kan samverka med andra.

Kompetenshöjande insatser

Förvaltningen har under 2025 inkluderat kunskap om aktivklubbar och högerextrem rekrytering i utbildningar riktade till rektorer och biträdande rektorer inom grundskola, anpassad grundskola, gymnasieskola och anpassad gymnasieskola.

Även studieresor för rektorer och lärare till Oslo och Utöya har under året inkluderat kunskap om högerextremism och radikalisering samt hur de kan bemöta det på skolorna.

Under hösten har förvaltningen också erbjudit skolorna utbildning i bemötande av anhöriga till barn och unga med kopplingar till våldsbejakande extremism och kriminella miljöer. Förvaltningen har även, i samarbete med *Myndigheten för delaktighet* (MFD), anordnat en riktad föreläsning för rektorer och biträdande rektorer i anpassad grundskola kring brottsförebyggande arbete för barn och unga med funktionsnedsättning.

På höstens *Event elevhälsa*, riktad till grundskolor och anpassade grundskolor, föreläste Barnombudsmannen om deras rapport *Det har alltid funnits våld, alltså när det funnits problem – Ni måste hinna före*. Förvaltningen har under året också erbjudit utbildning och/eller information om Polismuseets undervisningsmaterial för elevhälsans personal och lärare. Fokus har varit på deras material om unga som dras in i kriminella gäng, rekrytering respektive hatbrott.

Därutöver arbetar flera skolor med lektionsprogrammet *Mentorer i våldsprevention* (MVP). I MVP ingår begreppet *aktiv åskådare* och det finns färdiga lektioner som ger stöd för samtal och dialog om hur både elever och personal kan hjälpa till eller ingripa på ett säkert sätt. Det är viktigt att träna begreppet *aktiv åskådare* med elever eftersom de ibland kommer till skolpersonal med oro för andra elevers uttalanden, beteenden eller inlägg på sociala medier.

Vid läsårsstart uppmanade förvaltningen skolorna i staden att dela informationsbroschyren *Nätet och gängen* till alla vårdnadshavare, och att ta upp det på höstens föräldramöten.

Konsekvenser för barn och barns rättigheter samt jämställdhet

Då ärendet är svar på frågor i en skrivelse gör utbildningsförvaltningen ingen analys av ärendets konsekvenser för jämställdhet eller för barn och barns rättigheter.

Förslag till beslut

Utbildningsförvaltningen föreslår att utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Per Törnvall
Utbildningsdirektör
Utbildningsförvaltningen

Peter Bragner
Grundskoledirektör
Utbildningsförvaltningen

Bilaga

Skrivelse angående skolornas arbete mot aktivklubbar och
högerextrem rekrytering av Jan Jönsson med flera (L)